Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 692 — NGÀY THỨ SÁU 31 OCTOBRE 1919 — NGÀY MỒNG 8 THÁNG CHẠP ANNAM (Kỷ-vị) — NAM THÂN 13

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Politique — L. MARTY
Adm. Gérant — NGUYỄN-V-CỦA
ADMINISTRATION ET RÉDACTION : Saigon, Rue Catinat, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÁN :
Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-man
Một năm . . . . . 6$00
Sáu tháng 3 50
Ba tháng 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

六省新聞
MỖI TUẦN LỄ RA BA KỲ :
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ . . . . . 0$04
TÉLÉPHONE N° 175 — Adresse télégr. : LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN :
BẮC-KỲ, LÀO, PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA.
Một năm . . . . . 7$00
Sáu tháng 4 00
Ba tháng 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ABONNES, s'adresser
à SAIGON : Aux bureaux du journal.
à HANOI : Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance

MỤC LỤC

1. — *Vài lời cùng bạn Đồng-bang.*
2. — *Sự ích lợi của nhựt-trình Sư-phạm Học-khoa.*
3. — *Bổn quán cần cáo.*
4. — *Lễ sanh nhựt kỷ niệm Thời-báo.*
5. — *Voi chữa bịnh.*
6. — *Thuốc Gòvấp đã ngon mà lại rẻ.*
7. — *Thông báo.*
8. — *Lời chúc đám cưới.*
9. — *Thơ tín vãng lai.*
10. — *Nam-kỳ nông-nghiệp tương-tế hội.*
11. — *Nam-quảng-thuận công-ty.*
12. — *Hướng truyền.*
13. — *Tin Đông-dương.*

Vài lời cùng bạn Đồng-bang

Chúng tôi có đọc trong tờ báo Quốc dân diễn đàn ngày 27 Octobre, bài « Biết đi ngã nào » của một bọn Tân học soạn mà than rằng trong cuộc tranh thương thầy Đại-pháp đã không giúp sức mà lại chưa cho bước tới thì dân ta biết đâu nương dựa, biết bước nẻo nào.

Chúng tôi chẳng biết mấy vị Tân học ấy là đứng đa văn quảng kiến tàu nghĩ các lời bàn luận trong báo Langsa, các lời diễn thuyết của quan Thống-đốc Nam-kỳ, trong cuộc tranh thương nầy ra thế nào mà rõ rằng thầy Đại-pháp không giúp dân ta, chưa cho dân ta tấn bộ trong cuộc cạnh tranh quyền lợi đó. Chớ theo ngu kiến của chúng tôi, thì chúng tôi tưởng thầy Đại-pháp thấy dân ta nay tỉnh giấc mê muội, quyết tranh quyền lợi cùng ngoại bang thì lấy làm hân hoan mà khuyến khích cho dân ta nong nả làm cho nên việc.

Từ Chánh-phủ Đại-pháp lãnh phần trách nhậm khai hóa dân Nam-việt sáu mươi năm nay hằng ngày khuyến dụ dân ta vào đường công thương mà tranh quyền lợi, có lẽ nào ngày nay lại cản trở dân ta chẳng cho vào nẻo ấy.

Chúng tôi thấy các báo Langsa đều khuyến khích dân ta hãy tận tâm tận lực mà tranh công thương cùng ngoại bang. Song hằng dặn dân ta làm cho cẩn thận, chẳng nên dục tốc mà hư việc, nhứt là chẳng nên dùng chước quỉ mưu thần, chẳng nên cậy thế vi phép mà làm hại cho người tranh địch với mình. Ai ai cũng đều kêu mình hãy ráng mà tập rèn, hãy lo chuyên học buôn bán cho lành nghề đặng mà chuyển cho vãn hồi quyền lợi day cáng về cho dân ta. Chúng tôi chẳng thấy ai nói tiếng chi mà cản sự ấy.

Mấy vị Tân học nói rằng một ít tờ báo Langsa nói *Dân Annam giả dạng tranh thương mà rủ nhau phản loạn.* Ấy là tiếng độc tra vào cho dân ta đừng làm nên việc Tuy vậy mà suy đi xét lại mà coi có phải là tại nơi một ít người lãnh trách nhậm cổ động cuộc tranh thương buông lời quá độ, bày biến sự công kích chẳng minh bạch mà hóa ra cho mấy tờ báo ấy lấy việc cử chỉ mình mà nghịch luận chăng ? Ấy vậy chúng tôi tưởng chẳng nên oán trách người, các đứng Tân học ấy phải cẩn thận trong việc mình cổ động điều đình cho khỏi mang tiếng thị phi. Phàm mình lấy lòng thành thiệt mà cử chỉ, nào ai vạch lá mà tìm sâu đặng bao giờ.

Mấy vị Tân học lại trách rằng nhà đại thương Langsa đã không giúp thế giùm lời, lại còn *xin Chánh-phủ chước lượng làm thế nào cho Annam đừng tranh thương với khách-trú, chớ sự tuyệt giao của Annam thì dùng thế hâm dọa, cách ấy bên Đại-pháp cấm không cho dùng, vậy thế nào bên nầy dùng được,*

Theo ngu kiến của chúng tôi, thì chúng tôi hiểu rằng mấy nhà đại thương Langsa đã giao hàng hóa nhiều cho khách-trú bán, mà hiện nay dân Annam tuyệt giao với khách trú, dùng cách thế lấy làm bạo thắng, sợ e tiệm khách-trú bị đốt cháy, bị cướp giựt, mà mất tiền chăng. Bởi vậy cho nên mấy nhà ấy xin Chánh-phủ cấm cách hâm dọa, để tự nhiên thong thả cho mọi người đua chen nơi thương trường, chẳng phải là nay mai thì thương ấy không sẵn lòng giúp dân ta, mà trước khi dân ta lập nên cơ nghiệp cho đủ sức mà giao thông với mấy nhà đại thương ấy thì chẳng lẽ họ khoanh tay mà ngồi đợi. Họ cũng phải buôn bán như thường chờ cho đến chừng nào dân ta nổi lên đặng rồi mới buông đàng kia bắt đàng nầy mà tiếp tay cho dân ta lấn ngoại bang ra cho khỏi xứ. Từ đây cho đến đó thì họ có một đều khuyến khích, chỉ vẽ cho dân ta mà thôi.

Công chúng Langsa giúp lời biểu đồng-bang ta ra mà tranh công thương. Mà làm thì phải cho tận lực tận tâm, cho cẩn thận kiêng đề, học tập cho lành nghề, sắp đặt cho vén khéo, tinh thiệt so hơn cho minh bạch. càng ngày càng tấn tới, ngày kia sẽ nên việc, chẳng nên thối trí. Giúp lời là giúp vậy thôi. Không lẽ xúi dân ta nay mai đuổi quách khách trú ra khỏi xứ nầy, không lẽ biểu còn đồ cùng học sanh đón của tiệm khách trú mà không cho bạn hàng ra vào buôn bán, không lẽ đốc đồng bang ta kiếm thế hiếp đáp kiều cư cho đến đổi nó ở ăn chẳng yên. Mấy lời ấy Thầy Đại-pháp ta không lẽ khuyên ta đặng. Vậy chớ mấy vị Tân học có muốn giúp lời chi nữa, xin tỏ bày cho kẻ tệ sĩ học với.

Mấy vị ấy than rằng nhà đại thương Langsa không giúp dân Annam ta, vậy chớ giúp cách nào? Xin chỉ ra, muốn giúp cho sĩ hàng chịu thì hãy lập tiệm buôn bán một đôi lần đi cho quen biết là người chắc chắn hay giữ lòng thành tín, chừng ấy nhà thương nào mà không giúp bạn hàng. Ấy là mối lợi cho họ đó, chớ thiệt không lẽ khi không mà nhà đại thương dám cho bổ hàng bạc ngàn bạc muôn, không chắc người bổ hàng tính kham việc mà giao thông lâu dài chăng. Ấy vậy chớ khá trách người, mình phải sắp đặt việc mình cho nên thì người ta phải phụ tiếp với mình đó.

Mấy vị Tân học nói rằng trong lời diễn thuyết của ngài hôm ngày 11 octobre 1919 quan Nguyên-soái Nam-kỳ có nói Annam chưa có người nào giữ lòng thành thiệt trong việc buôn bán. Chúng tôi lại hiểu rằng quan Nguyên-soái nói ngài tưởng là phần đông đồng-bang ta chưa có lòng ấy. Vậy nên ngài giải sự lợi hại về việc giữ lòng thành thiệt trong cuộc mua bán đặng cho dân Annam lập lần tánh ấy hầu ngày sau cả nước kinh dinh ra giao thông cùng ngoại quốc cho đặng. Ấy là lời dạy bảo đó thôi không lẽ quan Nguyên-soái cho dân ta hết thảy là không có lòng thành thiệt với kẻ khác.

Mấy vị Tân học lấy theo lời diễn thuyết quan Nguyên-soái mà luận thì tưởng là *dân Việt-Nam chưa nên tình tranh thương cạnh lợi chi hết.* Ấy là thấy quan Nguyên-soái kể các việc cam go gay trở, các đều dân ta chưa thấu hiểu, các việc đồng bang ta chưa thông thạo, các thế thần Annam chưa có, đặng mà tranh thương cho lại chúng, rồi thì các đứng Tân học hô lên rằng chúng ta chưa nên tranh thương cạnh lợi chi hết. Có phải là mấy vị báo thắng lắm chăng? Bạo phát rồi cũng bạo tàn. Khi có động ra các vị nóng thôi quá lửa, đến khi người thương trí chỉ cho nên hư lợi hại, tỏ bày các khó đề cho mình ráng mà làm cho nên, chừng ấy thì các vị lại mau thối chí hơn bọn tệ sĩ chẩm rãi theo sau lắm lắm. Thay vì bước tới theo đường chúa-tể ta soi cho đó, các vị lại đứng dừng lại mà than biết bước nẻo nào. Nào ai nói dân ta chưa nên bước tới, chúng tôi chẳng thấy, chẳng nghe, song chúng tôi nghe mỗi người đều đặng ráng bước cho vững kẻo mà sẩy chơn.

Muốn bước cho vững thì trường dạy phép thương mãi dạy học bút toán phân minh, thầy Langsa dạy tại khuyến học hội, Thầy Annam dạy tiếng Annam tại thương mãi kỷ nghệ hội đó, nào ai là tay ưu thế mẫn thời, nào ai là người theo văn minh tấn bộ, hãy đến mà học tập cho lành nghề ngày sau ra mà cạnh tranh cho thắng cuộc.

Nào là hào gia phú hộ năm bảy chục Ông rỏ biết sở hành sở chỉ nhau rồi tinh cậy nhau được rồi thì hãy hùn hiệp lại năm ba chục muôn, mua một cửa hàng nhập cảng xuất cảng tại Saigon sẵn bàn, sẵn ghế, sẵn bạn bè, sẵn đồ bổn nghệ, sẵn bạn hàng ngoại quốc cùng bổn quốc, lập nên nhà đại thương Annam sỉ hàng cho người đồng-bang buôn bán, quyết chí tận tâm tận lực làm coi có nên việc cả chăng? Cớ thiếu vốn kêu thêm, người Annam nào chẳng tin có vốn mà không đem vốn tiếp vào đó thì quả thiệt là người ấy chẳng có lòng thương đồng-bang ta đó. Chớ như các đứng tân học cổ động mà kêu dân hùn hoài mà chẳng thấy những trang hào hộ, những đứng kiệt lịch từng trải đứng ra mà làm đầu trong việc cả thể như vậy, thì biết bao giờ cho có vốn đủ mà dựng nên cơ nghiệp.

Chí ư như việc lập nhà băng Annam là đều thậm ích, mà các trang phú hộ chẳng đứng ra đậu vốn cho nhiều mà làm đầu, thì bao giờ dân nghèo đậu vốn cho đủ mà làm nên việc. Phàm lập hãng bạc thì năm ba trăm chủ nhà giàu đậu vốn lại mà cho vay, trợ vốn cho mấy cửa hàng mấy nhà công nghệ làm cho thành tựu. Việc ấy lợi to mà có khi cũng lại lớn vậy. Bên Âu-châu cùng bên Mỹ quốc có nhiều khi chủ hãng bạc bị lỗ cho đến tán gia bại sản mà phải tự tử. Ấy vậy thường thường nhà băng thì đều là kẻ nha giàu lập ra, ít khi kêu vốn đến nhà nghèo. Cũng có một hai khi như tên Rochette kêu mấy chủ gia tư tầm thường đậu vốn mà lập hãng bạc. Đến khi việc hư thì mấy chủ ấy bị mất tiền vào đó hết thảy. Muốn làm nên việc chúng tôi khu nghĩ tưởng năm bảy trăm chủ nhà giàu kú, năm muôn người ba muôn đậu lại thì hãy gần việc, chẳng cần chi tiền vốn nhà nghèo kẽ mười đồng người hai chục, biết bao giờ mà cho thành tựu.

Ấy là ngu kiến của chúng tôi, xin đồng-bang hãy suy lượng cho kỹ.

Vài vị đọc giả.

XA-BONG MẮT-XAY
Bán khắp cả Đông-dương
Hiệu LA LICORNE
Con ngựa một sừng
HAO-VINH Công-ty
(HÃNG ANNAM)
146 bis Rue Lefèvre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

Sự ích lợi của nhựt-trình « Sư-phạm Học-khoa »

Nhựt-trình « *Sư phạm học khoa* » nầy là thiết lập riêng cho các thầy giáo cùng các cô huấn trường Ấu-học, là người có trách nhậm rất trọng, vì đã lãnh phần phá ngu cho con trẻ, ngõ hầu ngày sau ra khỏi bực Ấu-học rồi cho đặng có sức mà học luôn qua trường Sơ-học tỉnh thành. Chức trách giáo-sư các trường Ấu-học hẳn thiệt là trọng, bởi vì vạn sự quí hồ sơ, mà dạy con dạy thuở còn thơ. Ấy vậy trong sách *Tuân-tử-pháp-ngôn* mà có câu : « Thầy ôi ! Thầy ôi ! thầy là tánh mạng của chúng trẻ thơ » là chánh những lời khuyên răn giáo chức các trường Ấu-học. Thuở nay Nhà-nước, vẫn đã có lập trường Sư-phạm mà dạy chọn giáo chức các trường Sơ học tỉnh, chớ chưa hề có lập trường Sư phạm mà dạy chọn giáo-chức các trường Ấu-học bao giờ. Cho nên giáo chức Ấu-học thì phải liệu lấy hết sức mà dạy dỗ, chớ chẳng hề học đặng qui tắc nào mà noi theo. Lắm lúc có khi cũng ước cho đặng có người chỉ dẫn và dạy bảo. Vậy thì trong nhựt trình « *Sư phạm học khoa* » có đủ chỗ chỉ dẫn và dạy bảo, của người Nam-kỳ đã soạn ra để mà giúp các giáo chức.

« *Sư phạm học khoa* » chia ra làm hai khoa : một khoa thầy và một khoa trò ; khoa thầy là để cho thầy dùng mà dạy, còn khoa trò thì để cho trò dùng mà học. Hai khoa đều gồm đủ ba lớp : lớp sơ giai, lớp thứ giai và lớp chung giai ; và có đủ bài vở theo chương-trình, như : Luân lý, tập đọc, viết mò, văn quốc ngữ, toán pháp, sự loại, địa dư, nam sử. Khoa thầy không phải cho học trò thì có để ra bài và bài sửa, giải nghĩa những tiếng khó và có những lời chỉ dẫn cho thầy dạy đủ hết thảy bài vở trong các môn. Về khoa trò là khoa phải phát cho học trò, chước liệu hết sức cho đặng mỗi lớp mỗi trò đều có, thì có những bài phải học, những bài phải làm và những bài tập đọc, tập tính toán vân vân. Vì bởi mỗi lớp, hoặc là lớp sơ giai, lớp thứ giai, lớp chung giai, đều có soạn riêng, cho nên mỗi lớp hiệp lại thì thành nên một quyển sách nhỏ có đủ hết các môn. Học trò đặng phép đem nhựt-trình của nó về, rồi cuối năm trong lúc bãi trường thì nó ôn lại những bài vở nó học rồi cũng đặng.

Về phần thầy thì khỏi thất công dọn bài vở mà dạy, bởi vì đã có dọn đủ sẵn trước, và khỏi nhọc công viết lại trên bảng hay là đọc hết các đề cho học trò viết. Như vậy thì thầy còn dư giờ nhiều, đặng mà hạch hỏi cùng cắt nghĩa cho học trò hiểu thâu. Bằng như có thầy phải dạy hai lớp hay là hai thầy mà dạy ba lớp, thì cứ chỉ sở trương « *Sư phạm học khoa* » cho học trò lớp nầy làm bài đặng mà hạch hỏi cắt nghĩa cho học trò lớp kia. Như vậy thì học trò khỏi chơi giỡn lộn xộn mà lại học đặng nhiều hơn, rõ hơn.

Thuở nay các giáo-chức mới thì phải tập dạy đôi ba năm mới rành nghề. Chớ bây giờ nhờ có « *Sư phạm học khoa* » hễ đặng cấp bằng thì đã dạy dỗ đặng như tay thông thuộc, học trò lại kỉnh phục.

Còn luận về việc lên chức thì các thầy giáo cùng các cô huấn Ấu-học nên phải dùng « *Sư phạm học khoa* » thì mới đặng ích lợi nhiều. Nhà-nước đã giao cho quan Đề-đốc Sơ-học phải chuyên lãnh kiểm duyệt cách soạn thảo nhựt-trình « *Sư phạm học khoa* ». Vậy đến khi quan Học-chánh đi kiểm sát thì quan người ta sẽ rõ liền các giáo-chức có dùng Nhựt-trình cùng chăng và như có dùng, thì dùng ra thế nào.

Bởi vậy cho nên, khuyên các giáo-chức phải viết thơ cho chủ-bút « *Sư phạm học khoa* » mà xin cắt nghĩa thêm những chỗ hiểu chưa đặng rõ ràng, — các giáo-chức cũng đặng gởi những vấn đề nào mà mình tưởng rằng hữu ích cho bạn đồng sự về khoa Sư-phạm.

Hễ hỏi đâu thì rồi sẽ có trả lời theo đó trong nhựt-trình « *Sư phạm học khoa* ». Lại như các giáo-chức có vấn đáp đều chi hay, thời cũng in trong « *Sư phạm học khoa* » về nơi mục « Tạp chí ».

Sau rồi chúng tôi cũng in theo trong mục « Tạp chí » nầy những tin tức gì có ích lợi cho các giáo-chức ; các thăng bổ thuyên chuyển, các việc thông báo của hội Liên-hữu học-chánh-ty.

Nơi mục « Tạp chí » rồi cũng có in những văn bài để cho các việc giáo-chức nhàn lảm và quảng tăng học thức.

Tóm lại một lời là phàm có đều chi mà giúp các giáo-chức lảm việc bổn phận cho dễ cho vui thì chúng tôi chẳng bỏ qua, lại như các giáo-chức mà có sẵn lòng tán trợ chúng tôi, thì chúng tôi rất nên thâm cảm.

Trích lục trong « *Sư phạm học khoa* ».

Ấy đó ; bài trên đây là cái tôn chỉ của nhựt-trình « Sư-phạm-học-khoa », bổn-quán cũng nhiều phen hiểu thị mà xem đồng nhơn trong Lục-châu còn nhiều vị chưa thâu rõ cái « Sư-phạm-học-khoa » là gì? Cái « Sự-phạm-học-khoa » là một cái nhựt-trình chuyên về chuyện học, chuyên mà tác thành cho trẻ thanh niên con nhà Nam ta là những đứa thơ dại ngày nay, chớ vẫn là kẻ chủ trương vận nước ngày sau, tre làn măng mọc.

Những kẻ có cái trách nhậm ngày sau nặng nề như thế, mà ngày nay chẳng sớm liệu cho có đủ tài lực mà gánh vác công việc ngày sau, thì bây giờ chúng ta dầu cho có hết sức lo cho cái thế vận ngày sau cho mấy đi nữa, mà những kẻ đờm đương không đủ tài lực thì cũng như không !

Cũng vì bởi cớ ấy mà các nước văn-minh Âu, Mỹ đều cũng trọng môi tiểu-học là cái cốc cội của nước nhà. Từ Đại-pháp ta sang đây, thì cũng chuyên dùng sự học mà khai hóa cho thân dân, nên chi hễ cái bóng cờ tam sắc đi đến đâu, thì đã thầy trường học âm ỷm đến đó. Chẳng nói chi những trường trung-học đại-học đều đã có Pháp cai trị, mà Nam-kỳ ta thì cho đến trong chốn thôn cùng tịch dầu đâu cũng có trường sơ-học-tiểu-học mà dạy trẻ thơ ấu ngày nay đặng có ra làm quốc dân ngày sau, thế là cũng gần đã hoàn toàn.

Song trong các trường ấu-học tiểu-học chuyên dạy phổ thông, qui trình phần nhiều chỉ dụng quốc văn ta là một đều hay. Mà ngặt vì các thầy giáo trong các trường ấy chưa đặng thông thạo quốc văn cho mấy, và cũng chưa hề học cho có phương pháp sư-phạm bao giờ, thì làm sao mà dạy con nít cho thành tài đặng.

Bởi vậy cho nên mới có cái nhựt-trình « Sư-phạm-học-khoa », là một cái trường sư-phạm cho các thầy giáo ấu-học tiểu-học, là một cái « Sùng-văn-quán » chuyên lo mà bồi bổ cái nền quốc văn cho đặng hưng thạnh lại.

Tôn chỉ đó, mục đích đó, có nên đọc « Sư-phạm-học-khoa » không?

HÃY ĐẾN XEM ???

Tôi thứ bảy, tại chợ Bà-chiểu (Giadinh)

??? Có bán ??

Đồ ; của thợ Annam làm !!!

Bánh ; của thợ Annam làm !!

Đồ thổ sãng Annam.

Bổn quán cần cáo

Nhơn dịp ngày lễ các thánh nam-nữ, các ấn quán đều nghỉ, nên Bổn-quán xin đình xuất bản số Lục-Tỉnh ngày thứ hai 3 Novembre, để đến thứ tư mới ấn hành.

Kính cùng độc giả liệc quí tường tất.

Lục-tỉnh-tân-Văn.

Lễ sanh nhựt kỷ niệm Thời-báo

Lời chúc từ của Hồ-văn-Lang

Quí ông,

Hiện đây tôi lấy làm vinh hạnh được thấy, quí ông chẳng phụ tình tôi lắm em út nhậm tiếng cầu thỉnh của tôi, dời gót đến dự lễ nầy thật ân rất nặng dường.

Vốn tờ Thời-báo, từ xuất bản đến nay lần tay tính được một thư chẳng rồi ; cớ ấy nên tôi mới mở tiệc rượu nầy gọi *Thời-báo sanh nhựt kỷ niệm*.

Trước khi dẫn tích ngày sanh và công nghiệp của tờ Thời-báo, tôi xin lập lại một lần nữa rằng : cầm tạm chư tôn có lòng hạ cố chẳng nệ khó nhọc đến dự tiệc mọn nầy.

Và chăng Thời-báo sanh ra gặp thời nguy biến, là giặc giả tứ phang, đạn tên lừng lẫy, bên Âu-châu, Mẫu-quốc cùng Đông-minh đang lo đệ trừ Đức-tặc mà dựng chữ nhơn quyền, vung nền công-lý. Còn Đông-dương ta từ ngoài Tân-viên suốt đến Mai-lãnh thì hạng hán lâm cho mùa màng thất bát sanh ra lối cùi quê gạo châu, dường ấy nên có lắm ông e cho tờ Thời-báo chẳng đặng miệng trường. Mà may mắn thay, sanh nhằm ngày 15 Octobre 1918, là lúc Chánh-phủ mở cuộc quốc-trái thứ tư, nên Thời-báo chen vào riêng phần gánh lấy trách-nhậm mà chung lo cùng qui đồng-nghiệp.

Đã biết *Thời báo* chưa trang bằng sức các qui đồng-nghiệp thì mặc dầu, chớ cũng phải lăn-lóc tùy theo sức phận mà giúp ích với đời, và có dưng cho Chánh-phủ 2 lần 1.000 số đặng rải khắp bốn phương khuyến khích về cuộc Quốc-trái, tuy vật mọn mà nhằm hữu ích cho đời. Ấy là Bổn-báo muốn cho khỏi hổ với non sông sợ để cười miệng thế.

Cuộc Quốc-trái vừa rồi, kẻ Mẫu-quốc ta và Đồng-minh phất cờ đại-thắng, tệ-quán thừa cơ rao báo cho đồng-bào hay rõ sự vui-mừng vô hàng hậu, thử vậy mà lên *Thời-báo* mới được chút danh bất hư truyền.

Chư tôn vẫn biết tờ *Thời-báo* nầy, dời tôi nài xin, nên M. Henri Blaquière, Tổng-lý nhựt báo *Courrier Saigonnais* chẳng phụ lòng tạo lập ; cũng nhờ ơn Chánh-phủ mới được. Sanh ra rồi thì anh em chúng tôi lo lắng mà xuất bản làm cho vừa lòng chư độc-giả, nhưng lúc ấy tôi mắc đa đoan phận sự nên nầy cho tay M. M. Trần-quan-Có và Lê-hoằng-Mưu tán thành ; nhứt là M. Lê-hoằng-Mưu, chủ-bút tờ Lục-Tỉnh-Tân-Văn hằng để trí đáp bồi nên Thời-Báo rất nhiều.

Vừa được 3 số đầu M. Có vì phận sự buộc ràng, không thể chấp quyền Tổng-lý, nên trao gánh nặng lại cho tôi, may thay, nhờ chư hội-viên như M.M. Hội, Khỏe, Giáp Giáo và mấy anh em ngồi đây, mà nhứt là M. Hội và Phải phụ lực, nhưng mà mấy ổng đều có sẵn bổn phận riên rồi, nên không thể gắn vô theo đến cùng, bèn phú thác cho 2 anh em tôi là M. Lê-hoằng-Mưu với tôi lo chỉnh đốn.

Cách ít ngày sau, M. Mưu, hai vai không lẻ gồng gánh nổi cả hai đòn, là không muốn chát lỗi nghiệp mình, mới giao cho một tay tôi vung bồi chức trách. Khi ấy tôi cũng còn đa-đoan phận sự, may gặp M. Trần-văn-Chim, vời về giao trọn quyền chủ-bút, (mà tôi rất tiếc ngày nay M. Trần-văn-Chim vắng mặt) ngài cũng hết lòng lo-lắng, được vài tháng kế ngài gát bút mà bước qua bên tờ Nhựt-báo-tỉnh trao gánh lại cho tôi. Nay Thời-Báo đặng thạnh hành dường nầy, tôi chẳng hề dám phui pha ơn trước, nhứt là ơn M. H. Blaquière kẻ M. Mưu lại tôi cũng cầm ơn chư quí vị khán quan chẳng phụ kẻ mặt trắng, tài hèn, mua xem, ngày nay mới đặng một ngàn mấy trăm ông ghé mắt.

Tôi đã nói « Thời Báo » sanh gặp thời truân chiên lắm nỗi, nên tôi hết tình nong nả, gây dựng cho vững bền, đặng bổ ích cho đời chút đỉnh. May thay cái số mạng « Thời-báo không vẫn vỏi, tuy nghịch thời, nhưng mà vừa lớn thì vừa có thể mà nương theo như vừa hết kỳ Quốc-trái khải hoàn, lập đặng chút công rồi, kế gặp cuộc cải ách thương-trường, mà hiện nay chúng ta đang lo lắng đây. « Thời-báo tuy hậu sanh, trí siêng tài sơ thì mặc dầu, chớ gặp cơ hội nầy chẳng nệ tấc công, xin cùng đoàn anh vì mấy anh sanh trước, chắc đã lập lắm công với thế rồi, xin nhượng ân tiên phuông nầy lại cho em đặng ra lập đầu công, trã một ít nợ đời với thế.

Vì vậy mà chệc ghét, kết oán ngậm hờn, hốt đá quăn đùa vào cửa, cáo báo đầu nầy đầu kia chưa phỉ, lại biên trong Huê-kiều Nhựt-báo mà kiêu ngạo đến đều, nhưng vậy mà chẳng nao núng tấc lòng tôi đây chút nào cả.

Chẳng phải một cái sức mọn của Thời-báo mà cứ động nổi sự tranh thương nầy như bị hòn núi Thái-sơn, đè bấy lâu nay vậy ; thật cũng nhờ có sức anh Lục-tỉnh Tân-văn đem hết tài lực ra mà tiếp chiến. Tuy vậy mà chưa lấy chi làm mạnh, nhờ có qui đồng-nghiệp « La Tribune-Indigène » là một tờ báo Annam viết tiếng Langsa ra giúp, không khác nào như chúng tôi gặp được một xưởng thần-công, thật chúng tôi lòng mừng đả khắp khởi.

Rồi kế anh Công-luận-báo, Nông-cổ-minh-Đàm, Quốc-dân-diễn-Đàn, Nam-trung và Ấu-hà Nhựt-báo, vì nghĩa bỏ hiếm, đâu cật hiệp công, huy động cang qua. Chừng đoàn anh hùng của chúng ta

Thuốc Gò-vấp

Kính cáo cùng trong Lục-châu thương mãi khắp rõ :

Ai muốn thấy mặt chủ bổn-hiệu trong tỉnh hay là sẽ về nhà lại xin viết thơ hay là đến tại điạm [illegible] Thương nghị ; chỉ vì muốn mỗi tiệm cho có một tiệm đặng dẫn sự thông thương và cho mau thành tựu cái quyền-lợi của quê-hương mình.

Như tiệm nào thuở nay đã có mua bán thuốc Gò-vấp rồi thì dễ lắm, viết thơ cho bổn-hiệu liền mua của khách-trú thứ [illegible] của bổn-hiệu cũng giá [illegible] hay là cũng thứ đó mà giá rẻ hơn.

Vì sao mà tôi quyết rằng giá rẻ hơn khách-trú, bởi thuốc Gò-vấp là một món thổ sản ta làm, lại tôi cũng có trồng thuốc và vựa đủ thứ thuốc Gò-vấp nên tôi chắc bán ra giá rẻ hơn khách-trú ước trong Lục-châu có tiệm nào sỉ thử một lần về bán lại thì biết.

Hiệp-Long hiệu

ở gần chợ Bình-tây, Chợ-lớn

Chủ tiệm : PHẠM-VĂN-PHƯỚC kính cáo.

là quí báo Courrier Saigonnais và Opinion, hiệp ý mà cọng sự với chúng ta, thì cũng tỉ như Huê-kỳ giúp Đồng-minh vậy, cho nên cuộc tranh-thương ngày nay mới đặng vậy, ơn ấy quí đồng-nghiệp thay mặt vì dân tỏ ơn cảm tạ cũng đã rồi.

Thời-Báo chẳng dám vô lễ mà xưng ra trước đây rằng tiên xướng vụ tranh-thương nầy: nhiều quí đồng-nghiệp đã tiên luận rồi, mà đều chưa gặp thời đó thôi.

Thời-Báo cũng nhờ sức Nam-Bắc chí sĩ anh tài, phụ giúp văn hay, bút giỏi, nên mới đặng chút hư danh, ấy vậy tệ quán xin cảm tạ quí đồng-nghiệp và chư phụ-bút, chư thông tín Lục-châu hiện diện nơi tiệc nầy cùng các ngài vắng mặt.

Ngày nay chẳng mấy khi mà đặng đông đủ như vầy, tôi tưởng cũng nên thừa dịp, để luận cùng nhau đôi tiếng, xin quí vị sẵn lòng cho.

Quí Đồng-nghiệp

Tôi tưởng chắc cái cơ hội nầy là cái cơ hội ràng buộc chúng ta phải binh vực nhau; phải khuyên lơn nhau, dìu dắc nhau, nương sức nhau mà giỏi bước vì thời thế (các anh xem lấy đó mà coi) chưa cho ta ngừng, thời thế còn thôi thúc ta dường như tiếng trống dục binh tấn tới, cũng vì việc cổi ách thương trường của chúng ta, khởi đoan ra đây, uy sức tợ phong chào, mạnh dường sóng gió, thì mặc dầu, chớ công chưa thành danh chưa toại, quí đồng-nghiệp xét coi gánh nặng ấy bỏ cho ai mà đi tranh trường luận đoản.

Khi chúng ta đang giao chiến cuộc tranh thương nầy, thì có một ông, tuổi tuy còn nhỏ mà có dạ nhiệt thành có lòng gan đởm, tiên liệu rằng: làm sao chúng ta cũng sẽ bị kém chế nơi thương trường nên mới xướng ra mời anh em lớn nhỏ lập hội đặng lo bảo toàn quyền lợi của chúng ta, là lập một sở trung-gian-nhơn (Compradore) mà cứu tranh-thương trong sáu tỉnh, ấy là *Annam thương cục công-ty* đó. Hội tuy lập chưa thành mà đã bị người cáo làm giặc làm giã, thiệt cay đắng. Người có công với ta ấy là M. Nguyễn-phú-Khai đây. Hội nầy mà lập thành rồi. công ngài và bàn hội *tạm thời phái viên* đối với xã-hội không phải nhỏ.

Kìa như hạt Giadinh, Cholon, Tânan, Bêntre và Vinhlong Sadec và một vài tỉnh khác nữa còn nghe, còn thấy, bẫy chốn lũ cáo đội lốt hùm, ngăn trở cái hi-vọng của Annam ta, còn thấy sâu mọt xoi đục gốc cây đoàn-thể của Annam, còn nghe lũ khách tiểu-nhơn oán vật, nhục mạ Annam chúng ta hằng ngày đặng tin tỏ về, há chẳng buồn, để vậy mà xem cho đành sao? Bổn phận chúng ta là tai, mắt của dân của nước, ta phải toan kế nào trừ khử cho cuộc đoàn-thể Annam vững bền, cuộc cổi ách thương trường cho thành tựu chớ.

Trộm nghe, quí đồng-nghiệp Nguyễn-kim-Đỉnh đăng bài biếm kẻ bất lương trong tỉnh Giadinh nó ra ngăn trở cuộc tiểu-thương của Annam, kẻ ông Nguyễn-văn-Của hay, lấy mãnh nhiệt-thành, xin quan trên tra xét việc nầy cho minh bạch và xin tư tờ cho các tỉnh mà ngăn ngừa mối tệ ấy. Ấy là một cái đại ân với đời của hai ông đó.

Tôi cũng có trộm nghe M. Lê-hoằng-Mưu, vì có tên khách-trú bán café dưới tàu Battambang quen thói thù vặt, thị nhục hành khách Annam, lờ đờng phải ép mà mua đồ của nó, đã tư thơ đến ông chủ hãng tàu Nam-Vian mà xin tra xét. Xét quả có, hãng đã đuổi tên khách-trú ấy ra khỏi hãng và có hối âm cho M. Lê-hoằng-Mưu rồ, quả có vậy chăng M. Mưu.

(Có . . . . có quả như lời)

Ấy cũng là một ơn với đời đó; còn như M. Nguyễn-chánh-Sắt đây, vì cuộc tranh thương nầy, bôn nam, tậu bắc, dỉ cho tới Tân-châu Châu-đốc, diễn thuyết đâu nầy, khuyên khích đâu kia, kêu rủ anh em chen lấn vào thương trường mà giành môi lợi, của chúng ta bỏ luôn mấy chục năm nay.

Công ấy cũng không phải nhỏ.

Còn ông Thức đây cũng vậy,

Nếu chúng ta, mỗi mỗi đều có dạ cần ưu, chăm lo như thế, cứ đều đại nghĩa mà làm, đừng trắng, đừng đen, đừng trường, đừng đoản, thì lo chi cuộc cổi ách thương trường nầy không kết quả.

Vậy thì từ đây xin bỏ hết tư hiềm, mà em cũng xin từ Nam chí Bắc, để một lòng chung lo tiến hóa.

Lo sao cổi sạch ách thương-trường.

Lo sao cho quyền-lợi về ta.

Lo sao cho tròn ơn nghĩa thầy trò.

Lo sao cho con cháu nhà ta ngày sau no ấm.

Dường ấy mới đáng phận nam nhi.

Nãy giờ tôi ngon miệng nói cũng có dài, xin chư quí ông miễng chấp.

Vậy trước khi mời quí ông cạn ly rượu nầy, mà mừng cho Thời-báo được một tuổi vững vàng, tôi xin quí ông hiệp cùng tôi chúc cho.

Pháp-quốc thái bình.—

Đông-dương thạnh trị.—

Thời-báo đăng dài vững bước —

(Vỗ tay).

HỒ-VĂN-LANG

Kế đó M. Nguyễn-chánh-Sắt là chủ bút Nông-cổ-mín-Đàm liền đứng giậy xin thay mặt cho các bạn soạn báo và anh em hiện diện tại tiệc mà phân tỏ vài lời cảm tạ M. Hồ-văn-Lang và chúc mừng cho tờ Thời-báo bền vững lâu dài hầu có hiệp lực với các báo mà cổ động cuộc tranh thương nầy cho mau thành tựu.

Người lại dùng luôn diệp ấy mà nhắc sơ những lời của Huê-kiều nhựt-báo kiêu ngạo hàng bạc Annam cho nên người xin cùng đồng-bào ta anh em lớn nhỏ từ đây nêu ai có thù khích chi riêng với nhau cũng phải đặp giả bỏ qua hãy thương yêu nhau, giúp đỡ nhau, diếu dắc nhau mà lo lắng trong cuộc tranh thương rất nên kích liệc nầy; còn phần riêng của người thì người cũng hứa rằng từ đây dầu cho ai có giận mà chưởi mắng đến người thì người cũng làm thinh, chẳng hề phản đối một để lòng lo lắng đều nghĩa cho đồng-bào ta mà thôi.

Ấy là lời kim-thạch đáng nhớ đáng ghi, ai nấy đều vỗ tay một lần nữa.

Hát bóng Cinéma

Tại hãng de la Pommeraye & Cie

Ở đường CATINAT môn bài số 150

Cho mướn dây hát bóng hiệu Pathé và nhiều hiệu khác.

Bán máy hát bóng, rọi bằng điện khí cùng rọi bằng hơi khí đá.

Bán máy chạy điện khí để thắp trong nhà.

Voi chữa bịnh

Con nít mới đẻ hay đau nhiều chứng. Như là ghẻ sài, sang sảy, phong đơn, mụt nhọt, v. v. Đứa con mới đẻ chưa có tri khôn, ngứa không gãi, đau không biết rên, những cái trái ý không biết nói, chỉ biết tiếng khóc oa oa mà thôi, hễ khó chịu là khóc ngất ngất cả đêm không ngủ, có đứa khóc luôn đến hai, ba tháng không thôi, (Dạ-đề), những người vô học, theo thói hủ-bại, huyễn hoặc, của mấy anh thầy phù-thủy, cho là đau bịnh « Quan-sát, » phải lập đàn cuộc nhương trừ lại làm điều vô lý, vô nghĩa tưởng ai ai cũng thường thấy, nào là bỏ con vào dỏ, chôn chưn xuống đất, v. v., nhưng chưa phỉ dạ tin chuộng của kẻ vô học, lại còn chờ khi nào voi đi ăn thì đem tiền ra thuê mấy chú nài, để mấy chú ấy bắt voi há miệng ra, rồi bồng đứa con chuồi vào tận trong cuống họng voi, lại bắt voi ngậm miệng lại một hồi lâu mới nhả ra. Lấy nghĩa rằng làm như vậy để thần Quan-sát sợ không dám quấy nhiễu nữa, nhơn việc đó tôi lại nhắc lại một việc đã lâu như sau nầy:

« Về triều Tự-đức, một hôm lễ Nguyên-đán. Đội kinh-tượng thắng bành và kiều khấu cho mấy thớt voi, sửa sang tề chỉnh, trên mỗi thớt lại có một thầy đội, một thầy quản, vài chú lính mặc nhung-phục rực rỡ, sáng sớm mồng-một thúc voi vào Ngọ-môn để hiến tường bái khánh. Khi qua chợ Trại, có hai vợ chồng tên thợ rèn mới đẻ được đứa con, vợ chồng nâng niu như ngọc, muốn cho con được ăn chơi, nên phải lo xa, bèn chờ khi voi đi qua. hai vợ chồng ra năn-nỉ với thầy quản, bác cai, hẹn hò thế nào đến khi bãi chầu trở về cũng ghé lại.

Xơi rượu, rồi xin gởi cháu cho ngài (voi) công ơn của thầy còn nhiều về sau đâu dám, quên dặn đi dặn lại các thầy trên lưng voi gật đầu nhận liền (tưởng tự sớm mai sớm thầy thúc voi đi, đến đấy mà gật đầu nhận hẹn là chẳng phải lần thứ nhất Có lẽ đến lần thứ 5 thứ 6 rồi — vì có nhiều người đợi đến ngày mồng một gởi con vào miệng voi thì được khước hơn ngày thường.)

Bãi triều chập lâu, mới nghe tiếng cồng voi đến.— Vợ chồng anh thợ rèn lật đật sắm lễ vật ra đón: Chồng bưng một mâm: nào bánh chưng, bánh tét, nem-chua, chả-lụa dưa-món, mứt ngào, rượu thịt lại một quan (tiền ăn ba) dâng lên lưng voi cho các thầy. — Đứa-ở một mâm nặng: Nào chuối đôi ba nải. Cam quít thù-đủ, mãn cầu chín rục, thanh-trà-lồng, bánh tét 5, 6 đòn lột trần mâm quả phẩm ngũ sắc rực rỡ, nhờ chú nài dâng lên quan « quậu » (voi) xơi. — Mụ vợ thì bồng đứa con mới 6, 7 tháng: béo trắng tròn hai cái má đỏ hồng hồng, cái miệng cười như hoa nở hai con mắt đen, trắng phân minh bốn tay chân tròn trụp-hụp có đeo bốn cái kiềng, bốn cái lạc bằng bạc, mặc cái xơ dài bằng nhiễu lục, cái xơ lá-cành gấm điểu, cái quần đen, cái mủ lát-chả có đeo cái kiềng và một bộ đồ-gióm, 2 tay bơi bơi 2 chưn chơi đạp thật là một đứa bé rất ngộ ai thấy cũng dễ thương. muốn triu trớn hun-hít.

Thầy quản, thầy đội, bác-cai làm vài khẩu nem chua, vài khẩu dưa món, dăm ngụm rượu vừa xoàng-xoàng.

Voi mới nhai xong mâm quả phẩm. mấy đòn bánh tét, hơi thơ vỏ cam, vỏ thanh trà, vị ngọt chuối, chất dẻo bánh tét, còn phưởng phất trong kẽ răng cuống họng. Thầy quản đã vội vàng nhảy xuống ẵm lấy em, ra hiệu bảo voi há miệng ra, thầy quản đưa em vào. Cố luồn vào trong xa, càng xa càng được khước. Xong, thì ra hiệu cho voi ngậm miệng lại. Khốn thay! Như tuồng voi mới nhai xong các vị lạ mồm lấy làm thích, đến khi đưa em vào voi thấy xơ em điều đỏ lục vàng, mà tưởng lầm là quả phẩm nữa, voi nống cổ rộng ra quén lưỡi đưa em vào họng, họng đưa thẳng vào bọc-chứa! Thế mà thầy quản chưa biết còn phô trương rằng để lâu cho em nó ngột hơi, bao giờ nghe tiếng khóc hãy đem nó ra mới là khước. Ủa! Sao đã lâu mà không nghe khóc tề? — Thôi xin thầy cho em ra — không . . chốc nữa, có can chi. — Thôi . . . ! Ừ, há . . . ! Voi há miệng ra. Ủa . . . ! — Há to! Voi há to: chỉ có một cái miệng đỏ lòm hai hàng răng trắng nhẻ, ở trong xa nữa thì một cái lỗ to bằng cái thau mà tối đen mò-mò. Mặt thầy quản xanh như chàm, nhoảnh lại ngó lửng-lơ, vợ chồng anh thợ, mụ vợ lăn nhào xuống đất, anh chồng hồn vía đi đâu cả, nhảy lại ôm lấy thầy quản mà kêu: « Em tôi mô? Em tôi mô? » Trời ơi là trời!!! Thầy quản đờ người ra, nhưng cũng làm gắng cho hết sức: bèn nhảy lên vít lấy vòi voi, 2 chân đạp hai cái mà voi rồi chung cả người vào miệng voi, hai tay và đầu đưa vào trong lỗ tối đen mà moi cào đủ thức. Cố ý: may thì nùm được chưn đứa bé mà lôi ra, không thì cũng chọc cho voi buồn mửa mà mửa đứa nhỏ ra. Nhưng moi được vài cái thì voi ngửa cổ ho lên một tiếng hồ-hốc! hồ-hốc! Làm cho thầy quản phải văng ra, thầy quản nhảy lên, chui vào moi nữa, voi lại ho, thầy lại văng ra — như vậy đã ba lần không được, đành phải chịu cho đứa con chôn trong bụng voi. — Hai vợ chồng quay ra như vụ. Cùng phương thầy quản, trả lại quan tiền, phủ-ủy vài câu qua loa rồi lên voi đi. Lạ thay người ta thì hoảng hốt như vậy, mà con voi rất là ung dung, cứ thong thả lại vẫy tai vài cái, đập đuôi vài cái đuổi ruồi rồi lừ lừ mà đi xa lần.

Những người coi đó khuyên giải cho hai vợ chồng, rồi vẽ cho sai người theo dít voi đợi bao giờ nó ỷa ra thì tìm phần mà đãi lấy xương để đem về chôn mà thôi, không còn phương chi nữa. Khước ơi là khước!

Thớt nghĩa là chiếc-thớt-voi là một con voi.

Xin lưu ý

Tôi đăng thật hay đó có nhiều thuốc « Nam-Hồng-Tề » giả, bán tại Sàigòn và đều trong Lục-châu, tôi lo cho quí ông, quí bà, dùng lầm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại tì vị nữa. Vậy quí ông, quí bà, muốn dùng thuốc thật, xin viết thơ hay là dời gót ngọc đến nhà tôi [illegible] tôi sẵn lòng tiếp rước [illegible] cho vui lòng quí ông, quí bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi Đông-Dương nầy có một mình tôi có thuốc « Nam-Hồng-Tề » mà thôi.

Đốn-kỉnh.

Madame HIỀN, chez M. J. THANH
École des Mécaniciens.
SAIGON

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(*Nouvelles du pays*)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . . 8 f. 40

Giá lúa, tạ 68 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bao trả lại) : 5$20 tới 5$30.

NAM-KỲ

(*Cochinchine*)

Sài-gòn

Rèn kiểu lạ

Chệc Huỳnh-Vinh, 37 tuổi, bọc rèn với ai không biết mà rèn không đập trên bòn đe, lại đập trên lưng chệc Lý-kiển 20 tuổi, ở đường hèm kinh lấp. Đau quá chịu không nổi, Lý-kiển kêu ma-tà bắt chàng va gởi đi học rèn lại.

ĂN trộm bị bắn

Ông L....làm việc sở Thương-chánh, nhà ở đường Mayer số 121. Chung quanh nhà có một hàng rào lại có giăng giây thép. Tối bữa 21 Octobre ông mắc đi gát trong Cholon, ở nhà lúc mười hai giờ rưỡi khuya, ăn trộm xé rào chui vô vườn, chưa kịp vào nhà thì con ông, mới 12 tuổi, hay đặng, lấy súng flobert bì số 9, rình bắn một phát, ăn trộm hoản hồn chạy mất. Con ông L....nói có khi bắn trúng mà bộ nhẹ nên chạy được. Coi lại trong vườn không có dấu máu, cờn bón theo dấu chơn tên ăn trộm đạp trên cỏ thì biết nó chạy ra đám đất trống kế cận đó, noi theo đường mòn mà chạy ra đường Verdun.

Thế khi tên ăn trộm nầy dòm hành cũng đã lâu, nên biết đêm ấy không có ông L.... ở nhà, tường khi trúng mồi, nào hay tổ trác gặp nhằm chú nhỏ biết bắn súng, may không chút nữa không còn hồn.

Lửa! Lửa!

Bữa 22 octobre, tối ba giờ chiều, lửa đâu không biết phát cháy mái nhà số 173 đường Kinh-lấp là chỗ chệc Quản đồng Minh-Phú ở bán quán. Thời may hay sớm lại nhờ có sẵn có mấy thùng nước đổ nhấu vào đó, lửa tắt hệt. Không hư hao chi lắm.

Mất quần

Cô Trần-thị-Nuôi ở đường hèm Amiral Dupré đi đâu bỏ nhà không ai coi đề chừng lòn vô lấy mất một cái quần lảnh giá 4$00 cho thiất công đi cớ bót vậy? Bộ đi câu tôm câu cá chi đó phải không?

Nhớ quê hương

Khách trú Phùng-Trương, 40 tuổi, cặp-rằng cu-li ở đường Général de Beylié (Cholon) ngồi xe lửa mé sông ra Saigon có việc. Xe chạy êm tai, buồn nhớ quê hương, liêm điềm ngủ gục, bị chúng móc túi lấy một cái bót-phơi đựng 120$, một cái giấy nợ 2000$ và giấy thuê thân.

Giả ngộ sao chớ?

Đào-thị-Chính ở đường Garcerie số 46, lại bót thưa Dư-thị-Bính kêu Thị-Mỹ, 26 tuổi, rằng ăn trộm của mình một sợi giây chiền giá 25$00 và 25$00 bạc. Chừng bót đòi Thị-Mỹ lại, Thị-Chính lại xin bãi nại nói rằng đàng kia thiếu 13$ đòi hoài không trả nên kiếm cớ cáo gian cho đàng kia sợ mà trả.

Cholon

Chết chìm

Bữa 23 octobre, con mình hương Quách-thái-Anh, 7 tuổi, đương đi trên mui ghe chài số 5393-CV đậu trước nhà máy Bai-Aik-Guan, thình lình trợt chưn té xuống sông chìm ngầm. Dưới ghe la lên nhảy xuống mò lặn trót giờ mới đem lên đặng thì nó đã nín hơi rồi, cứu không đặng.

Muốn giựt của người ta sao chớ?

Ng.-văn-Dậy, 41 tuổi, ở hộ nhứt, lãnh xe kéo số 195-C. của Ng.-minh-Huy ở đường mé kinh Phước-kiển lại có lãnh tiền trước 25 đồng bạc, rồi tiền xe không trả, tiền lãnh cũng không, chủ xe đòi hoài không đặng, giận cho ít bợp tai, nó giận chạy lại bót thưa.

Đã biết thiếu tiền thì đòi, đòi không trả thì kiện chớ không phép đánh, mà bộ chú nầy muốn giựt của người ta hay sao mà tiền lãnh đã không trả tiền, xe cũng không?

Tội nghiệp chú bán heo quá!

Võ-văn-Ý, 35 tuổi, ở làng Tân-chánh (Chợlớn), chở một ghe heo đến Chợlớn bán rồi thì đã khuya, nên đậu ghe lại nghỉ một đêm chờ sáng ra đi mua đồ rồi về. Thiệt mấy thằng bồi bắt nhơn, nó biết dưới ghe có tiền, nó đợi ngủ quên qua ghe lấy của chú 112$00. Làm chú bán heo chuyên nầy vốn lời mất hết.

Thấp nhang vái bà vật nỡ, chú!

Mất nhiều quá!

Ông C... là người bào chế thuộc ở Nam-vian xuống Saigon chờ tàu đi về Đại-pháp, rủi làm mất cái bóp-phơi của hãng sửa « con gấu » cho, bóp bằng da màu xám, đựng một cái giấy thông nành, hai cái giấy 100$00, một mớ giấy 20$00 và giấy 5$00 tính có 200$ nữa, và giấy tờ khác nữa thảy đều mất hết.

Tớ trốn

Cô Nguyễn-thị-Đậu, 21 tuổi, bán gà, ở đường Lò-heo, cớ rằng đứa ở của cô tên Năm, gốc ở làng Tân-phú (Giadinh) bỏ nhà cô mà trốn mất, có lãnh trước 15$00 không trả lại còn bắt theo hai con gà mái 0$80 đem về cúng tổ là khác nữa.

Hết căn nợ

Chệc Triều-châu tên Lâm-Quới, thông hành số 74125, nghề bán khô, ở đường Thủy-binh, số 513, cớ rằng tình nhơn của nó là Lê-thị-Lương, gốc ở Thudâumột, đã « Tảy chay » nó rồi, vì từ hôm 15 octobre đến nay thị-Lương bỏ nhà nó mà đi đến nay, lại có lấy theo 40$00 và quần áo trang vật đáng 39$00 nữa, gọi là chia gia tài.

An cướp bị bắt

Huỳnh-v-Bạch kêu Nguyễn-văn-Bạch, kêu Bích 38 tuổi, ở đường Phước-hưng (Chợlớn), Ng.-văn-Chánh, 30 tuổi, ở làng Mỹ-hòa (Giadinh) và Lý-văn-Vang, 18 tuổi, ở Saigon, đường Chasseloup-laubat, đều bị bắt giải Tòa vì tội hiệp phe đảng, ban đêm phá cửa vào nhà Bùi-thị-Ngọc, 24 tuổi, ở đường Lacase và nhà của Đỗ-Tâu, 32 tuổi, Quảng-đông, bán đồng xén, ở đường Armand Rousseau, mà cướp giựt áo quần và đồ đạt của hai nhà ấy. Còn một tên nữa cũng đồng lòng với bọn nầy bắt chưa được.

Phạm-thị-Bông, 24 tuổi, nghề bán trà, là tình nhân của tên Bạch, chứa đồ gian ấy, cũng bị bắt giải Tòa.

Lời chúc đám-cưới

Mới đây quan huyện Phạm-chánh-Lý, chủ quận Cầukê rước bà chánh-thất của ngài về, ngày làm lễ hôn-phối có mời trong thân bằng dự tiệc, có nhiều người sang trọng, như quan lớn đốc-phủ Hiền, ở Sadéc, chẳng nệ đường xa, cũng tới chung cùng tiệc ngọc.

Lúc dùng rượu sam-banh (Champagne), M. Đặng-văn-Chiều, cựu chủbút nhựt-trình, đứng dậy chúc mấy lời như vầy :

Chư-vị,

Hôm nay là ngày quan huyện Phạm-đại-nhơn rất vui vẻ, vì là ngày : trăm năm bền giây tơ-tóc của ngài.

Lời tục nói : « Thầy vui đệ-tử cũng vui, » chúng tôi rất mừng cho quan chủ-quận, từ đây có người nội trợ.

Xưa Phan-kế-Linh tiên-sanh nói rằng : « người nào chẳng có đôi-bạn, người ấy giá đáng phân nửa kẻ khác » ấy là ông Triết-hiền Huê-kỳ muốn đoán quả quyết rằng : người mà không nên giây cầm-sắt lấy làm bất tiện trong cuộc làm ăn lắm.

Bởi cớ, chúng tôi là kẻ tri-thức của quan huyện, bấy lâu hằng trông chờ ngài gặp nơi xứng đáng hầu đỉnh đôi loan-phụng cho yên.

Mầy thay! Ngài sum-hiệp với bà huyện bây giờ đây, nghe rõ lại chẳng những là bực giàu có phong lưu, mà lại một trang nết na đầy đặn.

Vậy chúng tôi xin tặng ngài một bài thơ, và muốn tỏ tấc tình vui vẻ với ngài, tôi xin ngâm lớn bài thơ ấy ra đây cho ai nấy vui nghe:

Thơ rằng :

Vui muộn càng vui hiệp mặt hòa,
Tơ tình chấp mối chỉ săn a,
Trăm năm bởi có duyên hai họ,
Ngàn dặm cho nên phước một nhà,
Xuân chất, điệp hằng sanh sẳng ngọc,
Đông qua, mai lại trồ đơm hoa,
Chúc cho lộc thọ ngày thêm mãi,
Cầm sắt yên thay lúc tuổi già,

Khi M. Chiều ngâm thơ rồi, ai nấy đều vỗ tay đôi ba hiệp hoan tâm bất tận.

Một người đóc báo.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đúng bựt nhứt hơn hết trong cõi Nam-kỳ nầy vì những hình hát đều là làm tại nhà Pathé frères là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rọi. Hãy đến coi.

Tuần nầy có hát tuồn. Thị-minh.

THƠ TIN VANG LẠI

(*Petites correspondances*)

Tânan, le 25 Octobre 1919.

A Monsieur le Rédacteur en Chef du Lục-tỉnh-tân-Văn à Saigon.

Kính thăm ông cho đặng miêng trường; Sau đây tôi xin ông ấn hành giùm mấy bài nầy vào quí báo rất cảm ơn ông vô cùng.

KHAI TRƯƠNG !!!

Ngày 23 Octobre, tại đường (Bonhoure) có Khai Trương một tiệm café, hiệu là THANH LỢI.

Nên bữa ấy có mời thân bằng cô hữu, đến mà dùng một tách café lấy thảo bữa ấy vì chủng tộc vì đoàn thể, nên thiên hạ tới luôi rất nên đông đảo. Ngày ấy trong tiệm chưng dọn hực hỡ, [illegible] trang hoàn, , trong tiệm ấy có bán đủ hết, nào là Cơm Tây, Hớt Tóc, Phòng ngủ và lại cũng có bán thuốc của nhà dược đẳng (PHARMACIE PRINCIPAIE) người trông tiệm bán buôn rất tử tế, người nấu ăn thiệt nghệ trong tiệm dùng ròng là Annam không.

Đến ngày mà nói trên tôi cũng có lại chúc mầng và dùng café lấy thảo nên không biết lấy chi đền ơn nên kính xin ông một khoảnh giấy mà chúc cho tiệm café THANH LỢI cho tần phát miêng trường

Nay kính chúc.
HỒ TẤN Tânan ville.

P.S. Dưới đây tôi cũng chúc luôn cho tiệm may của Mr. Trinh-ngọc-Quới. cũng có lòng chiếu cố mà xướng lập ra một tiệm may đồ rất khéo vô cùng trong tiệm dùng ròng là Annam may mà thôi.

Và mới có một tiệm Nam-liên-Thành, có bán đủ đồ tập hóa, và một tiệm Tân-thành-An, có bán đủ sách vở, viết mực, văn văn cho học tròn. Vậy tôi kính lời cho ông hay, sự đoàn thể nơi hạt Tânan đã mở bước lân lân rồi đó !!!!!!

Nay kính.

NAM-KỲ

Nông-nghiệp Tương-tế

HỘI

(*Le syndicat agricole en Cochinchine*)

(*Tiếp theo*)

Hội canh-nông

Kêu vô hội những người có lúa mỗi năm, hoặc điền-chủ hay là người làm ruộng mướn. Mới vô hội thì mỗi người đóng 5 cắt bạc vào hội, còn mỗi năm thì đóng 1 đồng đâu đậu tiền chi phí trong việc lờ giấy sổ sách.

Buộc mỗi người hội-viên phải đem mỗi năm tại kho của hội mà đóng số lúa dư của mình, nghĩa là tính số lúa ăn, lúa giống rồi, còn lại bao nhiêu lúa để bán, phải đem đến kho mà đó.

Hội ngân-hàng

Kêu những người điền-chủ. Một người lảnh mấy phần hùn tùy ý, lãnh nhiều thì sau có lời chia cho nhiều, ít thì chia lời ít, mỗi phần hùn định số bạc là 10 đồng, mà đóng có một phần tư mà thôi, còn đất thì một phần định hoặc 3, 4 hay là 5 trăm, nghĩa là như muốn lãnh ba phần hùn, một phần hùn định 400 đồng; đất, thì phải lựa một sở đất đáng giá 400×3=1.200 đồng, đem vào làm vốn cho hội.

Đất ruộng đem vô làm vốn cho hội đây thì mình cũng cứ làm chủ như thường mình cũng cày, cấy hay là cho mướn như xưa nay vậy, huê lợi cũng mình hưởng; nhưng mình phải giao kết với hội rằng trong lúc mình còn vô hội chẳng đặng cầm cố hay là bán đất ấy cho ai hết, nên đất phải treo cho hội giá là 1.200 đồng, là số bạc mình đã hứa để vào hội.

Vì như hội đặng 1000 người hội-viên, lảnh một ngàn năm trăm (1.500) phần hùn thì vốn của hội đặng :

Bạc lảnh phần hùn...1.500×10 = 15.000$
Bạc đất đem vô hội...1.500×400=600.000$

Cộng..... 615.000$

mà thâu bạc hiện có 15.000 : 4=3.750 đồng mà thôi. Bạc nầy khi hội lập thành, nghĩa là số hội-viên khóa rồi, điều-lệ hội ký tên và có quan phê rồi thì phải thâu đặng đem gởi tại nhà Băng (Banque), thạo phiếu hùn hiệp.

Về phần số lúa của hội viên gởi tại kho của hội là 300.000 giá [illegible] giá lúa 50 đồng [illegible] thì vốn của hội năm đó [illegible]

Bạc vốn lập hội [illegible] . . . 15.000$00
Bạc đất đem [illegible] hội . . . 600.000 00
Bạc lúa tại kho của hội . . . 150.000 00

Cộng..... 765.000$00

Trước khi khởi ra làm công việc, thì hội phải buộc hết thảy hội-viên đứng ký tên vào một tờ giao-kèo chịu chung liên bảo-lãnh nhau, cho tới số bạc nói trên [illegible] hội-viên phía bên hội cho vay đó, thì chia ra có phần sở, nghĩa là hội-viên ở quận nào thì đứng lập ra hội ngánh quận ấy. Cho nên trong tờ chung-hiên bảo-kiết nói trên đây thì chịu bảo-lãnh trước hết cho những hội-viên đồng phần sở với mình sau mới bảo kiết cho hết thảy hội-viên các phần sở khác. Như thế thì nếu có người nào vay mà

không trả đặng, thì trước hết hội-viên phần sở của người vay nợ đó, phải chung nhau mà chịu trả lấy số nợ đó. Như trả không kham thì mới tới hết thảy hội-viên của các phần sở khác vô mà chịu, ấy là phần ra cho có thứ có bực, trong sự chung chịu đều ruồi ro đó thôi, chớ có khi nào đên đổi liên-hại mấy hội-viên khác đâu, bởi vì nếu người vay mà không trả, thì hội bán đất ruộng thế chưn của họ đó cũng đủ mà lấy bạc vay và bạc lời lại rồi.

Khi kêu lập hội thì có nhiều đều nhọc lòng, thứ nhứt là khó mà làm cho dân nhà làm ruộng xứ mình hiểu sự lợi của hội Nông-nghiệp, mà chẳng những dân nầy là dân quê mùa tánh-nết nhát, không dám đem đất ruộng bỏ vào hội đặng hùn mà thôi, mà cũng có nhiều ông Đại-phú-gia cũng cho là việc không có ích cho mấy ông vì tưởng mình giàu có rồi không vay hỏi chi mà phòng vô hội; còn các nghĩa cho mấy ông hiểu rằng nếu mấy ông không vay thì vô hội đặng giúp sức cho kẻ nghèo vay, mấy ông nói: Chúng nó nghèo cho vay rồi sợ chúng nó không trả mà phải liên hại đến mình.

(*Còn nữa*).

Hì Tín

(*Hyménée*)

Mới tiếp tin mừng của M. **Đoàn-hữu-Chung**, Đốc-phủ-sứ, chủ-quận Bến-tranh (Mỹtho) và lịnh phu-nhân gởi đến mời dự lễ thân-nghinh của lịnh lang là M. **Đoàn-hữu-An**, hiệp-hôn cùng cô **Marthe Huỳnh-thị-Nương**, là lịnh-ái của ông Huỳnh-ngọc-Hồ, Thơ-ký sở Bách-phần tại tỉnh Mỹtho.

Bổn-báo kỉnh mừng cho Tê-Việt một nhà và chúc hai họ Đoàn-Huỳnh bền-dai tơ-tóc.

Phnom-Penh Bazar

TRƯỜNG-XUÂN

Bán sỉ	*Bán lẻ*
Núc gải cổ áo bành tô xuy vàng — 12 núc	1$60
Kiên để hình chụp, mây chạm lộng, xuy vàng, kiên dày, các bìa (forma visite) 0m066 × 0m09 — 12 cái.	3 50
Hình búp bê (poupée)—12 con	2 50
Cán viết đựng mực ngòi xuy vàng nº 2923—12 cây . . .	4 30
Cán viết đựng mực ngòi xuy vàng nº 2925—12 cây . . .	3 20
Giấy viết thơ có gạch bàng 0m22×0,13 mỗi xấp 100 tờ đôi — 12 xấp.	5 00
Bâu trắng để lót cổ áo dài (Annam)— 12 cái	1 70
Cartes postales giặc Âu-châu, hình xứ Gao-mên :	
Một trăm .	2 50
Một ngàn .	18 00
Khăn bàn lông dệt bông hoa đỏe, 0m67×1m45—12 cái . .	9 00

Gởi contre remboursement.

LÝ-HỮU-DƯ.

25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.

PHÚ-XUÂN-ĐÔNG

Nam-quang-Thuận Công-ty

Quản cáo Đồng bào

HỞI BẠN ĐỒNG BANG

Hiện nay trong sáu tỉnh, thảy đều thức mộng, kêu rủ nhau lập hội, lập hùn, nối dây đoàn-thể, kết mối đồng-tâm, hóa ra một trận tranh-thương nên to tác. Còn một chôn ta chưa ai khởi xướng đặng mà bước tới cho kiệp người.

Chúng tôi: 1er Nguyễn-văn-Sắc, 2e Bùi-văn-Vân vì nghĩa đồng thân, vì tình đồng quán,..... khép nép bày lời, ngửa trông quí-vị rộng lòng chiếu cố.

Kìa khách kiều-cư; nằm nhờ, ăn gởi, mê hoặc ta mà cướp của ta; lại còn hũy bạc đên đều vậy: ai chẳng nóng lòng, ai không nảo dạ?

Còn nỗi chúng ta đây: đâu đen, máu đỏ, há không hận, không giận, không phiền sao? lại thêm huynh đệ nhứt gia, thiệt là thậm dễ, rất may, dắc điều bạn vực-quyền với chệc...

Cũng bởi một cây làm chẳng nên non, chúng tôi mới kêu hùn, xúm xích lại hầu đông tay vỗ nên bộp...

Cớ ấy, nên chúng tôi ước hiệu « Nam-quang-Thuận Công-ty » chỉ rằng: ngày nay người Nam sáng thuận nhau chung dựng cây cờ tranh lợi.

Xét mọi lợi nhất nhà Nam, là lúa gạo, mà chúng ta đây ở ruộng, lại nhằm mạch-thủy thông lưu, rất tiện bề chuyên chở.

Chúng tôi mới định cất kho trử lúa, nơi mấy xay, kêu hùn ít nữa là (20.000$00) Hai chục ngàn đồng, chia ra làm hai ngàn phần hùn, mỗi phần là (10$00) mười nguyên bạc.

Chư-vị có thể mà giúp đặng năm bảy chục hùn. Chúng tôi cũng biết lóng nầy mùa màng chưa tới, tiền bạc ít dư, song chúng tôi muốn cho thành sự, nên định điều lệ, lập chương-trình giúp chư-vị tiện bề vô hội, như là: Định cho phép đóng trước phần nữa số tiền mình muốn hùn, còn phần nữa để mùa lúa tới đây sẽ đóng tất. Hội sẽ chọn ông Nguyễn-văn-Sắc là người giàu có nhất, lại là người có phần hùn nhiều hơn hết trong hội, đứng làm Thủ-bổn. Bàn hội lập thành rồi, sẽ mời nhóm đại-hội, mà công cử một người nào trong hội, đủ tài-năng và thạo việc mua bán lúa, gạo, lãnh phần trách nhặm Tổng-lý, đủ quyền mà điều đình cho hội.

Còn việc mua bán có giấy-tờ, sổ-sách, theo cách thức Langsa, và hội sẽ cầu chứng nơi Tòa chắc chắn.

Chúng tôi thâm nghĩ, bấy lâu chư-vị nhiều ông của dư, lại thủ phận an-nhàn, ít nhớ đên việc thương-trường. Nay trời khiên xây cán lợi về Nam, dường nhắc nhở chúng tôi ra nông-trang làm cho nhọc lòng chư-vị, ấy là, cũng bởi lẽ tự nhiên như vậy.

Quốc-dân ta vinh nhục tại lúc nầy, quyền-lợi ta còn mất cũng tại dịp nầy. Vậy xin đồng-bang ai giàu thì hùn nhiều, ai nghèo thì hùn ít, mỗi người đều lấy lòng công-ích, vì nghĩa đồng-thân, giúp cuộc thương-trường cho mau thành tựu, đặng cạnh-tranh với chệc, dường ấy mới khỏi hổ hang cho đôi giòng Lạc-long vậy mới vẽ vang cho nhà Nam-việt.

Nay chúng tôi xin mời quí-vị có dạ nhiệt thành, độc giúp ích cho nhau. Ngày 30 tháng 8 Annam, nhằm ngày 23 tháng 10 năm 1919, đời gót đên nhà ông Bùi-văn-Vân ở tại Phú-xuân-đông (Gia-định), trước coi điều lệ và thương-nghị về việc hiệp hùn cho mau thành tựu.

Nay kính mời:

Hội trưởng,

1er BÙI-VĂN-VÂN

2e NGUYỄN-VĂN-SẮC

NOTA: Như vị nào bận việc đến không đặng, mà muốn hùn thì xin ký tên trong tờ hứa chịu hùn, và muốn hùn bao nhiêu, rồi gởi ngay cho ông Bùi-văn-Vân.

Trong hội lại định; nội trong tháng 6 Annam năm 1919. Người hùn phải đóng bạc phần nữa hoặc đóng hết.

Trả lời cho thầy cai tổng Bình-trị-hạ

Bẩm thầy Cai

Tôi rất cám ơn Thầy có công tứ giáo, mày đều như sau đây:

Nguyên « Nam-quang-thuận công-tí » có cậy tôi đặt một bài (Quản-cáo đồng-bào) thì tôi lấy làm ấy náy, nghì vì tôi tài sơ trí siểng. Rứa mà tôi không lẽ phụ lòng. Vì trong hội có lòng phú-thát, dầu lời nói dở hay không màng, song là cần-yêu cho mọi người đủ hiểu, đặng nông-trang cho hội mau thành-tựu mà thôi.

Bởi vậy; dầu ai bác bẻ, thì phần trách nhặm ấy về tôi. Ai ngờ! tôi thoản nghe lại, có một mình Thầy bất bình một tiếng nói trong đó; nghe ra rang rằng cả tám thôn. Thầy cai ôi!! Tôi nghe qua lời bác bẻ tưởng Thầy có ý kiên nào cao xa hơn, mà phô hóa cho trẻ đàng em. Ai dè Thầy bất một tiếng (Ông).....dùng cho câu nói.....ngôi thứ ba, thê cho người vắng mặt.....Qui indique de qui l'on parle. Nghĩa là Công-tí mời Thầy! Nếu thầy có lòng hảo-hiệp, thì dời gót đên nhà ông...của mà Monsieur...của mà cũng không phải.. (thằng) Bùi-văn-Vân mà thương nghị. Chớ chẳng phải mấy người ấy họ từ nhận họ là (ông) đâu! mà Thầy bất từ?

Than ôi!!! Thầy là người tai-mắt của tám thôn, xa nghe rộng thấy, lẽ thì Thầy đứng trước mà chấp giấy đoàn-thể, và vung quên cái nên kinh tế của bạn ta, sao Thầy nỡ.....không dung chê một lời của kẻ hạ lưu (ât) có dạ nhiệt-thành vậy Thầy?

Thầy ôi! từ ngày Thầy bước chơn vào đường sĩ-hoạn rồi; thì chúng tôi chăm nom ngó chừng Thầy, coi có làm đều chi công-ích cho quê-hương chăng? Hằng chúng tôi chưa thấy mà!!!

Lẽ thì trong lúc nầy, Thầy nông-trang ra, thì anh em chúng tôi, và lục-châu trông vào, ai mà không cho Thầy, là rường cột. Có đâu Thầy tăng-mảng từ chữ, thôi từ cái lòng, tầm từ cái vít, mà làm cho giải đải lòng nhiệt-thành của chúng tôi mới mon men vào đường thương-cuộc.

Kìa Thầy hãy xem lại mà coi! từ hôm nay; nào là trang thức-giã, nào là người ưu thế, mẫn thời, vận trù kê-sách, đem tư bổn ra, đắp vun nền kinh-tế. Lẽ thì Thầy noi gương ấy mà điều dắt bạn tranh lợi quyền với Chệc. Có đâu Thầy ngồi nhà chăm-nom bắt từ câu, vạch từ chữ vậy Thầy???

Kiêu lỗi cùng Thầy. Thầy có muốn bát bẻ thì phải suy đi nghĩ lại chính đính. Có lời tục như vầy: Il faut touner sept fois la langue avant de parler. Chí-như; những lời trong bài (Quản-cáo đồng-bào) thì tôi đã đem đên trước mặt quan huyện Của, là chủ nhơn nhà in Union ông đã dượt rồi, mới giám in ra mà phát đó! Thôi; tôi chẳng nói chi cho xa, xin Thầy coi đi coi lại, các bài phô cáo của lục-châu, coi có ai dùng như vậy không? Hay là Thầy nói tôi dùng tiếng chệc nên Thầy cho là vô phép! Nếu thì hỏi làm vậy mà thôi, dầu Thầy có ý nghĩ cách nào thì cũng còn Lục-châu công-lận.

Phú-xuân-đông

Nam-mang-tử

BẢY ÂT.

Phê bình

Tiếng ông là một tiếng đẹp của nhơn-gian giao tiếp nhau mà xưng hô, chẳng phải riêng của người nào.

Cứ theo lời quảng cáo của Công-ty Nam-quang-Thuận và cái thơ trả lời với thầy Cai-Tổng Bình-trị-Hạ của M. Bảy Ât trên đây, thì thầy Cai-Tổng Bình-trị-hạ chuyên quyền quá lẽ. Nêu thầy cứ giữ cái tôn chỉ hủ-bại ấy hoài, chi cho khỏi mất cái thể tự-do bình-đẳng rất xinh đẹp của thầy ta là Đại-Pháp. Xin hãy chính nghĩ, chớ làm trẻ cái cơ hội đoàn-thể của dân ta.

L. T. T. V.

HƯỚNG TRUYỀN

(*Echos*)

Huế

Đã quá nửa đời mà còn đang bủ,

Một ông phú hộ ở làng kia, nhà có hơn mười vạn tư bổn trong mình hưởng-thụ đã chán sự Cao-lương an dật, không còn đều gì dư-hám nữa.

Một hôm ông đi thăm ruộng, gặp bà-lão chừng 70 tuổi cùng đi với một đứa cháu gái chừng 18 tuổi, phong-tư diệm-lệ thật là một tay « Đào-nguyên-lạc-lối » ông có ý muốn mua về làm hầu, mới giả bộ hỏi thăm làng xóm ăn ở, bà-lão thổ-lộ minh-bạch; về nhà mướn người làm mai đề cầu-thân. Bà tỏ ý với cháu, cháu lại là một người có tánh hay trêu người, mới nhắn gởi với mụ mai-dong rằng « Tôi cũng ưng ông, nhưng chỉ buồn về một nỗi kẻ râu ông mọc chờ vờ, nét mặt khắn khịu, thì tôi không muốn vì đã mang tiếng lấm hầu người ta thì bề nào cũng thiệt thòi, mà lại mang mấy ông chồng già, thì tội gì mà phí cái xuân xanh, ông có muốn tôi, ông cạo hàm râu, xin năm miếng trầu, tôi về với ông. »

Mụ mai dòng vốn thật thà, về thuật lại như thế, ngờ là chuyện bỡn, ai hay ông cạo ngoẽn hàm râu, rồi kêu mụ mai đến mà tỏ tình với mụ. Mụ qua nhà bà-lão xin ngày cưới cháu bà, và nói rằng chẳng phải là đi năm miếng trầu mà thôi, lại còn muốn bông vòng áo quần gì cũng sắm đủ. Lần nầy tưởng chắc, ai hay cháu bà lại lắm lẽ trớ-trênh, nhắn với mụ mai rằng: « râu tuy ông có cạo, mà mặt hãy còn già, xin một đều mà chớ cọp, mặt cho tươi, thì năm miếng trầu cũng không đòi, mà về nhà ông tức-khắc. »

Ông nghe lời bắt ngặt cùng không biết hỏi ai; có một ông thầy thuốc vẽ cho rằng kiếm sữa người mới đẻ con so mà uống cho được nữa năm thì hóa ra trẻ.

Ông nghĩ rằng chuyện rất dề, bèn nuôi hai mụ vú liền, mỗi buổi mai chực sẵn dưới màn, ông thức dậy ông đánh đeo hai nuốm vú.

Ôi câu « sắc bất ba-đào dị mịch nhân » có phải là lời nói không ở đâu. Khi nào trẻ lại ông ôi.

Tin Đông-dương

Chuyện

Bố thí

Hội Ái-mỹ mở cuộc mừng lễ « Toàn-thắng ngày 14 juillet trước, chỉ tiêu còn lại một số tiền, mấy các ông hội viên thấy dân sự đói khó, lấy một tiền ấy mua gạo để phát chẩn.

Kẻ nghèo nghe đồn nghe tin, kéo đến đông lắm.

Ấy cũng là một việc phước mà hiệp với nghĩa ái-quần, đặng khiên cái lòng nhơn từ của các viên trong hội.

Ước chi các nhà phú hữu, noi theo nghĩa vụ ấy, kẻ nhiều người ít, tùy theo cái hảo tâm của mình, để cứu độ con nhà đồng bang ta, trong lúc cơ cẩu nầy thì quí hóa biết chừng nào.

Quảng-[illegible]

Chuyện mạnh

Mụ kia ở làng Hà-thanh, thuộc hạt Điện-bàn, tuổi độ 40, vì cớ chi không rõ; bữa 4 tháng tám nầy, chạy ra cái giếng gần nhà, nhảy xuống liều mình. Người chồng hay, la làng lên, làng xóm chạy đến, vớt mụ lên, thì đã chết cứng, không thể cứu được.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương nầy

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG **HOLBÉ** và **RENOUX**

Nay ông **L. SOLIRÈNE**, nhứt hạng bào-chế sư, *kế nghiệp*

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

Làng sở tại báo quan, hiện nay còn đang tra xét.

Nghe đâu mụ nầy giận chồng giận con chi đó, nên mới dứt tình cho rồi phận bạc.

Cùng phải biến

Tên kia ở làng X... thuộc hạt Thăng-bình, nhơn khi cùng túng, có lẽ không có phương thế chi làm ăn, phần thì vợ yếu con thơ, đói quá chúc chít như gà mất mẹ; anh ta chẳng biết vay mượn chỗ nào, bất đắc dĩ phải đi ăn trộm.

Đêm 6 tháng tám, lén vô nhà ông giàu kia, mới lấy được ít cái đồ vật chi đó, chẳng may chủ nhà hay được, bắt giải trình với làng.

Làng tra hỏi nó, thì cũng khai thiệt, xin chịu vạ tội. Làng cũng thương tình, dung thứ một lần đầu, nó khẳn khái đi chăn trâu rượn đề thế làng.

Nghĩ tới nghĩ lui, thế nào không biết, đi qua làng một bên, giữa đồng trống, sẵn có cây to, bèn lấy sợi dây lưng cột lên cây ấy, rồi thắt cổ mà chết.

Làng sở-tại lập tức báo quan, hiện đương tra cứu.

Lời rao

Chúng tôi là thầy thuốc bắc ở tỉnh Quảng-nam, vào làm thuốc trong xứ nầy đã lâu, chúng tôi có bài thuốc của tiên nhơn truyền lại kêu là Bá-chứng hoàn chuyên trị nhiều bịnh ngặt nghèo trong xứ Viêm-nhiệt nầy, hoàn thuốc làm bằng thuốc nam tìm trong dãy núi Trung-kỳ thuốc tươi nên sức thuốc mạnh lắm đã trị nhiều bịnh rồi rất hiệu nghiệm; chẳng những là trị bịnh cho người mà còn trị được cho súc vật như Heo, ngựa, bò, trâu.

Chúng tôi có gởi bán tại tiệm ông Bùi-quang-Nho Bentré nếu ai muốn dùng cho khỏi dùng thuốc chệc xin gởi thơ tới tiệm ấy mà xin một tờ giấy coi trị bịnh gì và cách chuyên trị.

ĐOÀN-THÚC-MINH, LÊ-VĂN-VĨ.
cẩn khải.

Thương thay cho kẻ nghèo đói, cô cùng không được, rên đến nỗi nầy, tình cảnh rất thảm thiết.

Lời rao cần kíp

Kính cùng quí ông, quí bà rõ:

Thuđầumột là một xứ trà có tiếng thuở nay nội trong Lục-châu. Nên tiện thiếp ở tại xứ trà có mua về chế và ướp làm được 3 thứ gọi là trà Nam-việt, để thế cho trà Tàu. Trà tiện thiếp chế ra đây mùi thơm, nước tốt lại ngon nữa. Dùng 2 ba lần rồi nước hãy còn đậm, vị trà lựa thiệt tinh khiết. Uống vào một lát, miệng thơm và ngọt ngọt.

Bán lẻ từ 3 kilos sấp lên. Trà Nam-việt.

1. — Trà Nam-việt Huỳnh-thị-Mười có gói 4 lượng giá bán một cắt hai chiêm . . . . . 0$12
   Nhằm mỗi kilo, tám cắt.. . 0 80
2. — Trà Cải-lương, mỗi gói 4 lượng giá một cắt. . . . 0 10
   Mỗi kilo nhằm bảy cắt . . 0 70
3. — Trà Đoàn-thề (trà xương) mỗi gói 4 lượng 0 08
   Mỗi kilo, năm cắt ba chiêm 0 53
   Trà huế bán từ 3 kilo sấp lên
4. — Trà đọt thượng hạng, năm cắt một kilo. 0 50
5. — Trà ngan, cũng ngon lắm mỗi kilo 0 35

Còn như muốn mua trử bán lẻ, xin gởi thơ đến tiện thiếp thương-nghị. Tiền gởi về phần chủ mua chịu. Như ông bà có lập giao kèo từ 6 tháng sấp lên thì tiện thiếp sẽ để sự bán trà trong tỉnh ông bà ở cho một mình ông bà bán mà thôi.

Dùng thử một lần thì đủ biết. trà tiện thiếp ngon không cùi xin quí ông, quí bà lưu ý, các gói trà của tiện thiếp đều có dấu hiệu « Cắt chẽn trà phe đường Hamelin » và có nhiều gói có giấy phụng thường một năm Nhựt báo. Thề được giấy ấy xin gởi đến Báo-quán quốc-âm nào đó như Lục-tỉnh Tân-văn, Nam-trung Nhựt-báo, Thời-báo, Công-luận cùng nhiều báo quốc-âm khác. Đề tên họ và chỗ ở cho rõ thì được nhựt-trình liên khỏi tốn tiền. Tiện thiếp có trử đường thề và đường tán, làm tại bổn xứ nữa.

Cúi xin quí ông, quí bà giúp tiện thiếp được thành tựu. Rất cảm ơn ngàn ngày.

Nay kính,
Madame HUỲNH-THỊ-MƯỜI.
Chế và bán trà Nam-việt, và Trà huế tại Thủ-dầu-một.

« Nguyễn-nhựt-Tân »

Tiệm Nhựt-Tân mới mở cửa hàng trước nhà thương Chợ-rẫy (Cholon) bán gạo, nước mắm, củi, thuốc, giấy và đủ đồ tạp-vật.

Có thợ sơn thiệt giỏi, lãnh sơn nhà cửa và các việc thuộc về nghề sơn thiệt khéo như thợ tây làm.

Có thợ may lãnh may quần áo Annam, may mà lại khéo, nếu quí vị đến một lần thì sau qui vị sẽ vui lòng đến hoài.

NGUYỄN-NHỰT-TÂN.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

CÁC VẬT THỔ SẢN		CÂN TA	GIÁ BẠC
Củi lò		Thước chuông	1 50 tới 2 00
Cây trám 0=45 tới 0=50		»	0·80
Cây đề nhuộm	vàng	một tạ	2.00
	vàng lợt	»	2.50
	đỏ	»	1.50
Gạch tiều		một muôn	85.00
Gạch Bắc-kỳ		một ngàn	130.90
Gạch Hồng-mao		»	150.00
Gạch xi-mán	đặc hạng nhứt	một trăm	6.50
	đặc hạng nhì	»	3.50
	có lỗ	»	6.50
Đầu khấu	hạng nhứt và hạng nhì	60 kil. 4	200 tới 300
	rừng	»	20 » 30
Cao-su	annam	»	Nominal
	Lào	»	»
Vôi bột		»	0.95
Vôi cục Bắc-kỳ		100 kil.	1.35
Sáp ong		60 kil. 4	70 » 85
Heo sống		100 kil.	27 » 33
Dừa khô		68 kil.	8.00 » 10.00
Sừng	trâu	»	10.00 » 11.00
	bò	»	27 » 29
	nai	»	27 » 29
Bông	không hột	60 kil. 400	47 » 49
	còn hột tùy hạng	63 » 420	11 » 13
Tôm khô không vỏ, hạng nhứt		60 » 400	40 » 46
» hạng thường		»	25 » 35
Tôm khô còn vỏ		68 kil.	20 » 25
Vàng nhựa, số 1		60 » 400	130 » 1.50
» số 2		»	100 »130
Nhựa sơn chưa lọc		»	25 tới 27
Đậu phụng		»	5 00 » 6 00
Hột sen		60 kil.	9.00 tới 10.00
Dầu cá		68 »	8.00 » 9.00
Mỡ heo		100 »	45 » 50.00
Dầu phụng		68 »	23.00 » 25.00
Dầu dừa		68 »	17.00 » 19.00
Cải Cao-mên		60 » 400	5.50 » 6.00
Đậu khấu Nam-kỳ		60 kil. 400	2.50 » 4.00
Bắp trắng		100 kil.	1.80 1.90
Bắp đỏ		»	2.70 2.80
Cau khô		75 [illegible]	28 tới 36
Da	trâu	68 [illegible]	40 » 42
	bò	»	39 » 41
	nai	»	41 » 43
Hồ tiêu	có giấy	63 kil. 420	35 » 36
	không giấy	»	29 » 30
Tiêu sọ có giấy		»	»
Khô tra		60 kil. 400	18 » 20
Mây sợi		»	5 » 7
Ngói móc		[illegible]	65 »
Ngói ống		[illegible]	35 »
Ngói Bắc-kỳ		[illegible]	55 »
Bong bóng cá	hạng nhứt	60 kil. 400	220 tới 300
	» nhì	»	150 » 220
	» ba	»	30 » 50
	» tư	»	30 » 40
Tơ	Tânchâu	150 cân	360 400
	Batri-Mocay	60 kil. 400	340
	Cambodge	»	360 » 400
Mủi		100 »	3·10

VỰA THUỐC ANNAM

(Dépôt de Tabacs Indigènes)

E. DẬU

N° 58, Rue Lefèbvre, — SAIGON

NGỎ CÙNG CHƯ ÔNG HÚT THUỐC

Derrière de la Banque de l'Indochine

Médaille d'or Hanoi 1918

Thuốc *Gò-vấp* trử tại *Vựa* đây thật là thuốc trồng tại đất Gò-vấp. Thuốc ngon, mùi diệu, tàn trắng, khói thơm, hút không nóng cổ. Kính mời Bạn Hàng gần xa rộng lòng thi ân *Mua trử. Bán thử*, và cung thỉnh chư Thương gia trong Lục-châu. Tiệm nào muốn *Trử Thuốc* của Danh hiệu đặng bán lại, xin gởi thơ đến Tiệm tôi mà thương nghị. Tôi sẽ hồi âm phân rõ giá cả, cách gởi và cách trả tiền. Vốn tôi giữ một lòng chắc chắn, giúp bạn đồng-bang dễ *Mua*, dễ *Bán*. « Tiện nghĩa nhi hậu lợi ».

Lời hèn kính tỏ bạn Đồng-Bang
Diêu đắc thương nhau nơi cửa Hàng,
Bương bả Thương-trường dành mối lợi,
Để người khi dễ cõi Nam Phang.

VỰA THUỐC GÒVẤP
ở đường dây Bà-ba.
Chủ-vựa, E. H. V. Dậu. kính cáo.
N° 58, Rue Lefèbvre Saigon.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, dủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đèn khí vân vân, nói tắc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tính và hãng nầy sẽ chỉ các đều cần ích cho, hoặc đưa coi kiểu thứ (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng cớ rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau nầy hãng chúng ta cho chư quí vị đặc nhà máy của chúng ta hay rằng: Chư qui vị ở xa xuôi không tiện bề giao thiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại quốc thì hãng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cả dùm cho.

Hãng chúng tôi cho chư qui vị hay rằng: Tại hãng có sẵng *Tàu-khói* (chaloupe) à vapeur) *mới* và *cũ*, như chư qui vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

TRỊ BỊNH YẾU PHẠP

(*Cordials medicaux*)

Chư vị muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà dùng trong lúc đau rét, hoặc nóng lạnh, ti vị không đông tiêu, thì hãy mua rượu **Rhum mana** *là rượu thiên ha rất chượng và lại tốt hơn các thứ rượu nhàm khác.*

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nài cho phải, cái ve có đàn nhân trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

PILULES FOSTER

remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

腎臟丸

(*Pilules Foster pour les Reins*)

(*Pilules digestives Foster*)

La Véritable Marque

(*Etiquette jaune.*)

PRIX: 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CẦN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn cẩm-lai, trắc, gõ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn tròn dài { mặt cẩm-thạch, thành cần hay không
mặt gõ liền bốn kiểu.

Bàn tròn { mặt cẩm-thạch, thành cần hay không
mặt gõ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn lầu 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn iết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cần hay chạm vàng ba, hai, một, vân, vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mua đồ có sẵn.

Lời rao

Xin ghi nhớ rằng, muốn mua Sư-Phạm-Học-Khoa cho trẻ nhà rèn tập, khá gởi mua trước ngày 15 août chớ trì huỡn mà trễ.

Giá trọn năm và trọn số. . . . . 12$00

GIÁ RIÊNG

Xấp cho lớp Đồng-ấu	2 00
Xấp cho lớp Dự-bị.	2 00
Xấp cho lớp Sơ-học.	2 00

Người ở Saigon và Chợ-lớn được trả góp mỗi tháng là đóng trước 2$00 rồi mỗi tháng góp 100$ cho đến tất giá.

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIỆT-NGHIỆP NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẶC DANH CÔNG TY TƯ, BỔN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý: ông André Berthelot
—Chánh Tổng-lý: ông A. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare
Chánh hãng ngành tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HÃNG NGÀNH TẠI Shanghai, Tiên-Tsin Hongkong và Saigon.

Có đặt Thông-quán (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiền-thạnh.

Chủ hãng: TẠI PHÁP-QUỐC.— Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mãi kỉ-nghệ ban bố đại công-lý).

Tại Luân-Đốn: ANG-LỢI.— Hãng London County et Wermister Bank L D.

Tại Niễu nước? (New York Huê-Kỳ). — MM. Redmond et Co.

Hãng ngành Saigon
8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sổ sách nhà Băn.

Tính tiền (đủ thiếu) bằng phiếu cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%.

Tính tiền (đủ thiếu) bằng tiền quan (francs) có thể thối lại bằng phiếu vay, hoặc cần trử bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc lời hai ly rưởi (21/2%)

Tính tiền gởi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết-kiệm) hạoc bằng tiền quan (francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi thăm.

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghị.

Trữ nợ thế có tiền đầu (Escompte) và lảnh đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mãi.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiền-thạnh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế chưn hàng hóa cùng là văn khế.

Tổng-lý
A. BERTHIER.

Pháp-Việt Khách-lầu

(HÔTEL DE FRANCE)

N° 153 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính cùng quí ông quí bà rõ, tôi là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lầu số *153-155* đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vừa ý quí ông và quí bà, phòng rộng mát, sạch sẽ, có đường sắt, ván gõ, nước trà và có chỗ tắm gội thong thả, xin quí ông quí bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lầu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước quí ông quí bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24	giờ	1$60
Hạng nhứt	24	«	1 40
— nhì	24	«	1 20
— ba	24	«	1 00

Cho mướn xe hơi

M. Nguyễn-thành-Điềm « Quản-lý hãng Hậu-gian » tại Vinhlong, có sắm hai cái xe hơi còn tốt hiệu Langsa « Clément Bayard và Licorne » để cho mướn.

Giá sẽ tính nhẹ hơn hết, đặng đi. Như là: Travinh, Canthơ, Sadéc, Chomoi, Vungliêm, và Cáinhum và n vân.

Quí khách có thừa dịp dùng cho tiện đường thì thông tin cho M. Điềm Galouest Vinhlong hoặc đến đó cho người hay trước, người sẽ hết lòng tiếp rước và cầm tạ vô cùng.

Xin quí khách lưu tâm, giúp người đồng-bang nên việc.

DEPOSÉE PILULES PINK POUR LES PERSONNES PÂLES DU Dr WILLIAMS

HOẢI DƯƠNG BỊNH

Muốn trừ cái bịnh hoải dương thì phải lựa thứ thuốc bổ huyết bổ cân mà uống mới đặng.

Trong cái bịnh hoải dương nầy có nhiều cớ, một là não-cân có bịnh, hai là cốt chảy suy khuyết.

Thường lề cái việc giao cấu thì nó tùng nơi não-cân, nếu não-cân hư bài thì tinh tư đục loãi-đọa. Bởi vậy ai có bịnh ấy nên uống thuốc Pilules Pink là một vị thuốc bổ não, cái sức nó bổ huyết bổ cân hay làm cho người tạng lực phả hưng vượng, thân thể tráng kiện, chẳng những siêng năng trong việc làm ăn, mà lại nâng du hỉ du thực nữa.

Tuy Pilules Pink tánh được mạnh liệt như vậy mặc lòng, chớ kỵ trung hiền hậu, không nó vào vô hại.

Tại xứ Thổ-nhĩ-kỳ và xứ Ai-cập là chỗ nóng hay có năm thế hãy thiếp, thì hoàn thuốc Pilules Pink bán đất vô cùng, thiên hạ ưa dùng vì nó chữa cái bịnh hoải dương rất hay rất lẹ.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trư tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

DEPOSÉE PILULES PINK POUR LES PERSONNES PÂLES DU Dr WILLIAMS

Nguyễn-thới-Mạnh

Trại cưa và các thứ ghe tại chợ Lái-thiêu đường Abattoir, xin Quới ông muốn đặt thì gởi thơ thương nghị hay là đến tại trại tôi, thì tôi san lòng tiếp rước. Giá rẻ.

NGUYỄN-THỚI-MẠNH,
cẩn ký.

Cách tranh thương

Muốn buôn bán cho đắt mối hàng, thì phải đốt đèn cho thiệt sáng.

Người buôn bán âu-châu cũng dùng cách đó; người chính họ cũng dùng cách ấy.

Vậy thì đồng-bang nên đến tiệm Lục-tỉnh khách lầu số 82 đường d'Espagne chợ Saigon, mà mua hoặc đèn khí, hoặc đèn lòa hiệu Best, mà đốt cho sáng; thì cuộc buôn bán mới thạnh vượng.

Tiệm đó có đủ các thứ đèn đẹp đẽ; và bán rẻ hơn các nơi./.

THUỐC HAY

(*Le meilleur des médicaments*)

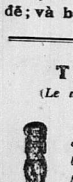

Nếu chư-tôn đau tỉ vị, ăn không được tiêu, trong bao tử hay bào bọt khó chịu, biếng ăn thì chư-tôn hãy mua rượu **Quina Gentiane** *mà uống một ly nhỏ trước bữa cơm, rồi san bữa cơm uống một ly nữa.*

Rượu nầy có bán trong các tiệm hàng-xén

Quách-văn-Thừa

Thầy thuốc trị bịnh con mắt

nº 152, rue Chasseloup-Laubat kế bên trường học M. Nguyễn-xích-Hồng

Kính cùng chư-vị trong Lục-châu rõ: Tôi có nhiều thứ thuốc trị về bịnh con mắt, rất hiệu nghiệm, như là đau vảy cá, mây, cườm, các chứng khác, bịnh bủ-lạch (bịnh nầy mí con mắt sưng tròn, lòng nheo rụng, đỏ ngứa, mờ và chảy nước mắt hoài) những chứng bịnh kể trên đây chẳng luận đau lâu mau, nếu còn thấy ánh sáng, đau người, và con ngươi không bị vít tích, thì tự nhiên trị được.

Vị nào cần dùng đến tôi, nhà Bu phòng vị, xứng đáng; cách trị rất tinh khiết.

Bịnh đến tôi chịu cho, phải trả tiền trước một ít, tôi cho thuốc từ một ngày đến năm ngày, tùy theo bịnh nặng nhẹ, trong mấy ngày đã định đó, nếu bịnh không giảm chút nào, tôi sẽ không tính tiền mấy ngày đó, nghĩa là thôi hai số bạc trước lại đủ cho thầy chơi.

Xin chư-vị chiếu-cố [illegible] lòng tử tế mà làm cho vui lòng cho [illegible] quyết chẳng dối lời.

Gởi thơ thương nghị, xin gởi cho em tôi là thầy Quách-văn-Thới, Dessinateur du Cadastre, à Saigon.

QUÁCH-VĂN-THỪA.
chez QUÁCH-VĂN-THỚI,
Cadastre à Saigon.

Tiệm sửa xe

HIỆU

NAM-HIỆP-THẠNH

CỦA

MM. HUỲNH-KHÁNH-QUAN

và

CHÂU-NGỌC-Ở

tại Phú-Nhuận (Giadinh)

Thân trên chợ Xã-Tài

SỬA

Xe mui, Xe kiến, Xe bò thùng chắc chắn, kĩ lưỡng

Giá lại rẻ.

XÀ-BÔNG MẠT-XÁY
ĐEN

Tốt lắm rẻ lắm

Hiệu con Rồng

HẢO-VINH Công-ty
(Hiệu Annam)
[illegible], Rue Lefèbvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

Cách làm mau té tiền

Viết thơ cho hãng Annam, Hảo-vĩnh Công-ty, 146 bis Rue Lefèbvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà dây thép một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lò-tiên, tốt nhứt trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0$20) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc !

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm tê tiền uổng lắm. Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu !

Cho không ! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, hãng Annam Hảo-vĩnh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông mạt-xây thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhứt trong cõi Đông-dương *hay là* một ve dầu thơm Essence pour Lotion : Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được !

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm tê tiền uổng lắm.

Hãng Annam, Hảo-vĩnh & Cº.
146 bis Rue Lefèbvre Saigon,
Kính đốn.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES
NGUYÊN-CHÍ-HÒA
SAIGON — *83, Rue Catinat, 83* — SAIGON

TIỆM ĐÓNG GIÀY của tôi làm theo kiểu *Langsa* kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiệt tình bằng các thứ *Da bên tây hết* và tính phải giá không mắt, chớ không phải như chỗ khác làm phá *Da-xấu* mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiểu nón *Casque* thiệt nhẹ và chắc, lợp bằng *Ni-xám* bố *Trắng* và *Vàng*.

Tôi cũng có thợ giỏi khắc *Con-dấu Bằng-đồng* chạm *Mộ-bia* đá *Cẩm-thạch* đề mả.

Có sẵn *Sách Mẫu* (CATALÔ) đủ kiểu và các thứ mẫu da gởi đến cho *Qui vị* lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIÊNG.

NGUYEN-CHI-HÒA *Kính mời.*

SOCIÉTÉ DES TABACS
DE L'INDOCHINE
(Đông-dương Yên diệp Công-ty)

Tư-bổn: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và công-xưởng tại **HANOI**

Đốn-điền trồng thuốc lá tại **KIM-XUYÊN** và **VĂN-KHÊ**

Hiện có những thứ sau nầy gởi bán trong các hiệu :

XÌ-GÀ.
NINA.
Thuốc chưa vấn :
COQ (Con gà)

Thuốc vấn :
FAVORITES.
MÉTROPOLES

vân vân

Và thứ thuốc lá vấn, hiệu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quen lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bịnh HƯ PHẾ, đau trong TỲ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, RẾT VỀ ĐÀ, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH MO ĐAI, BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và rất hiệu nghiệm lắm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
nó cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quen lương-y Guillié.

Chánh chủ thuốc nầy là ông PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế y dược đường GRENELLE-SAINT-GERMAIN môn bài số 8, [illegible]
VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHẨM ĐỀU CÓ BÁN

KHOÁN CHẤT THỦY
(Nước suối thiên nhiên)

VICHY
PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS
Có bán nguyên cơ và nước ngọt. | Trị bịnh đau vấn, bịnh đau dạng-quang, [illegible] — Thạch-lâm-bịnh (kẻ) — đau máy chỉ [illegible]

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đàm.
VICHY HOPITAL trị bịnh thương tì, trương nhiệt hãy coi chừng đó giả mạo, khi mua phải chỉ cho trúng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT BIỂU TÊ
SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.
PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi nống chưng. 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hoa.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đọn nước xit (Mói-khí-chất)

Có MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐÚC SÚNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH **St-Étienne**
Mà thôi

Hãng F. MICHEL, CAFFORT Successeur — đường Catinat số 36 SAIGON

Có Bán SÚNG
đủ thứ và đủ kiểu, BI,
THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ
và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ
Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vầy :
M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

Certifie le tirage à :
trois mille sept cent ex.
Saigon le 21. 10-19

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant : NGUYÊN-VĂN-CỦA